

DOI: 10.52363/2414-5866-2022-2-21

УДК: 342.9: 343.5 [316.362]

*Сидоренко Н.С., д.ю.н., доц., ДДУВС, м. Дніпро,
ORCID: 0000-0003-4622-2779*

*Sydorenko N., Doctor of law science, Associate Professor, Associate Professor at
the Department of Administration and Management, Dnipropetrovsk State
University of Internal Affairs, Dnipro*

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ЯК ЧИННИК ПОДОЛАННЯ ПРОЯВІВ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

INTERACTION BETWEEN PUBLIC ADMINISTRATION BODIES AND THE PUBLIC AS A FACTOR FOR OVERCOMING MANIFESTATIONS OF FAMILY VIOLENCE

Стаття присвячена актуальній для сучасної України проблемі – обґрунтуванню необхідності взаємодії органів публічного управління та громадськості як чинника подолання проявів насильства в сім'ї, домашнього насильства, яке підриває основи життєдіяльності не тільки сім'ї, але й суспільства загалом. Розглядається понятійний апарат дослідження та проаналізовано терміни: «публічне управління», «громадськість», «громадянське суспільство».

***Ключові слова:** органи публічного управління, громадськість, громадянське суспільство, домашнє насильство, побутове насильство.*

The article is devoted to a problem that is relevant for modern Ukraine - domestic violence, which undermines the foundations of life not only of the family, but also of society in general. The conceptual apparatus of the research is considered and the terms: "public administration", "public", «civil society» are analyzed.

***Key words:** public administration bodies, public, civil society, domestic violence, domestic violence.*

Постановка проблеми. Ймовірно, насильство в тій чи іншій формі, супроводжувало сімейно-шлюбні стосунки всю відому історію їхнього існування. Однак серйозною соціальною проблемою, яка потребує втручання держави, вона була визнана порівняно недавно: у США та країнах Західної Європи – у 60–80-ті рр. минулого століття, в Україні, із здобуттям незалежності – після 1991 року. Україна, в свою чергу, як молода держава, що прагне розбудувати власну ефективну систему публічного управління, постала перед серйозною проблемою перебудови залишеної у спадок з минулого – централізованої адміністративно-командної системи державного управління

до потреб демократичної організації влади [1, с. 101-102], що впливає на всі без винятку сфери управління.

Домашнє насильство посягає на найважливіші права людини. Ст. 3 Конституції України визначає, що людина, її життя та здоров'я, честь та гідність, недоторканість та безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Затвердження та забезпечення права і свободи людини є головним обов'язком держави [2].

Україна долучилась до більшості міжнародних договорів, прийнятих ООН, конвенцій Ради Європи, нещодавно також і до Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашнього насильства та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) [3], які закріплюють основні принципи протидії домашньому насильству, вказуючи на пріоритетність цього напрямку державно-правової політики.

Проте в Україні в останні роки спостерігається зростання рівня злочинності, пов'язаної зі скоєнням насильства в сім'ї. Недосконалою є взаємодія органів публічного управління та громадськості, ефективність їх діяльності має прямий зв'язок із належним механізмом інституційної співпраці. Враховуючи, що всі прийняті за період незалежності заходи попередження та подолання проявів насильства в сім'ї не дали ефективних результатів, можна відмітити, що проблематика подолання проявів насильства в сім'ї є актуальною та потребує додаткових досліджень, розробки новітніх механізмів для її подолання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сфері взаємодії органів публічного управління із іншими суб'єктами проблему досліджували П. Біленко, Ю. Кузьменко, які проаналізували місце та роль уповноважених підрозділів національної поліції у сфері протидії та запобігання домашньому насильству. О. Стасюк та К. Арушунян у своїх роботах висвітлили діяльність органів прокуратури у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. К. Левченко, Н. Шамрук, Л. Димитрова, І. Гамбург досліджували роль громадських об'єднань із запобігання та протидії домашньому насильству.

Адміністративно-правове регулювання запобігання та протидії домашньому насильству посідає особливе місце у науковому пошуку таких вчених, як: О. Ковальова, К. Левченко, Т. Мінка, Р. Калюжний. Вчені Г. Горбова та В. Галунько, здійснили ґрунтовне дослідження адміністративно-правового регулювання протидії насильству в сім'ї. Н. Лесько проаналізувала адміністративно-правове забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері захисту дітей від насильства. У цьому контексті проблему також досліджували: С. Семиног та О. Такаленко. Окремі питання аналізованої проблематики також досліджували такі вчені, як В. Ієрусалимов, М. Хавронюк, В. Мельянков та ін.

Проблемні аспекти взаємодії між громадськими організаціями й органами публічної влади у своїх роботах розглядали М. Братковський, Н. Гаєва,

В. Дрешпак, В. Новак, С. Серьогін. Дані науковці, окрему увагу звертають на механізми реалізації публічної влади на підставі довіри; теоретико-прикладні аспекти створення сприятливих умов для забезпечення діалогу між органами публічної влади і територіальними громадами; роль та місце громадян і державних службовців у відносинах між владою і суспільством. Варто відмітити, що після ратифікації Стамбульської конвенції, проблема не знайшла належного розв'язання.

Постановка завдання. Мета дослідження є полягає в обґрунтуванні необхідності взаємодії органів публічного управління та громадськості як чинника подолання проявів насильства в сім'ї.

Виклад основного матеріалу. Для аналізу взаємодії органів публічного управління та громадськості у контексті подолання проявів насильства в сім'ї, першочерговим є визначення понятійного апарату дослідження. Початково визначимо поняття публічного управління. Так, Н. Сидоренко, зазначає, що: «публічна служба (управління) – це широке поняття, яке охоплює, згідно із чинним законодавством, службу в органах державної влади і місцевого самоврядування. Публічна служба здійснює регулювання тільки стосовно підвідомчих установ і форм виконання своїх функціональних повноважень» [4, с. 234]. Також дослідниця зазначає, що «публічна служба – це діяльність уряду для людей, що живуть у межах території власної юрисдикції, яка реалізовується безпосередньо через державний сектор [5, с. 73].

С. Шевченко та А. Мунько вказують, що: «публічна служба забезпечує внутрішню та зовнішню безпеку держави, захищає права, життя і здоров'я людини і громадянина; здійснює свої спеціальні повноваження широкого застосування заходів державного примусу, має диференційовані зони компетенції, є професійною діяльністю щодо реалізації функцій, прав і обов'язків органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування» [6, с. 240].

В. Тимків наводить таке визначення: «публічна служба – це політична та професійна діяльність громадян України в органах державної влади, органах місцевого самоврядування і їх апаратах та інших недержавних органах, на які законами покладено виконання публічних функцій держави» [7, с.73].

У Програмі розвитку ООН використовується наступне визначення, запропоноване американським ученим Д. Шавріцом у Міжнародній енциклопедії державної політики та адміністрування: «Публічне управління – це галузь практики і теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, зокрема на вирішенні таких управлінських питань, як контроль, керівництво, планування, організаційне постачання, забезпечення інформаційними технологіями, управління персоналом та оцінка ефективності» [8].

Професорка із публічного управління Лювенського католицького уні-

верситету К. Поллітт, стверджує, що поняття «публічне управління» може вживатися в щонайменше трьох основних значеннях:

- діяльність державних службовців і політиків;
- структури і процедури органів державної влади;
- системне вивчення чи то діяльності, чи то структур і процедур [9, с. 12–13].

Публічне управління, об'єднуючи діяльність державних, муніципальних, некомерційних організацій, фактично представляє громадську державну систему реалізації загальнонаціональних та місцевих інтересів та продукує публічні послуги.

Загалом поняття «публічне управління» відображає комплексний системний механізм, підсистеми та елементи якого – це напрям політики та пріоритети, нормативне регулювання, дії, що фінансуються державою або органами місцевого самоврядування, централізовані та децентралізовані організаційно-управлінські структури, відповідальні за управління діяльністю у встановленій галузі суспільних відносин на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Публічне управління включає механізми координації та управління людськими, матеріальними, фінансовими ресурсами, комунікаційними та інформаційними системами, а також надання публічних (державних та муніципальних) послуг.

Публічне управління – це владний керуючий вплив на ті чи інші об'єкти соціальної реальності (суспільні відносини та їх учасників, процеси), що здійснюється суб'єктами цього управління, а саме державою та уповноваженими органами та особами.

Варто зауважити, що у трактуванні поняття громадськості у вітчизняних нормативно-правових актах відсутній комплексний підхід до його розуміння. Спостерігається непослідовність у регулюванні, відсутність однакового його застосування. Так, у більше, ніж двадцяти нормотворчих документах (ЗУ «Про культуру», «Про виконавче провадження», «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України», «Про громадські об'єднання» і т.д.), зазначено про обов'язок органів влади «інформувати громадськість» або «залучати громадськість». У цих актах або взагалі, або зовсім неоднозначно розкривається механізм реалізації цього обов'язку.

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови, вказано, що «громадськість – це передова частина, передові кола суспільства» [10]. Отже, словник акцентує увагу на «передовому» характері і фактично звужує таке широке поняття (широку громадськість) до кола «передових», що ніяк не індивідуалізує дане поняття.

У даному контексті варто відмітити думку А. Миколойця, який вказує на те, що «розкриваючи громадськість як учасника взаємодії з державою, в першу чергу, відзначимо, що така категорія охоплює не хаотичну та механі-

чну сукупність індивідів, які проживають на відповідній території. Учасником ефективної взаємодії, конструктивного діалогу та співпраці може бути лише організована громадськість, а також та громадськість, що характеризується самоідентичністю і самосвідомістю, наявністю ідеалів та цінностей, на відстоювання яких спрямована її діяльність. У визначеному контексті категорія «громадськість» набуває досить специфічних рис, трансформуючись у категорію «громадянське суспільство» [11, с.109]. Погоджуючись із науковцем, зупинимось на понятті «громадянське суспільство».

Л. Мельник зауважує, що сьогодні під громадянським суспільством розуміють суспільство рівноправних громадян з високим рівнем економічної, соціальної, політичної культури і моральних властивостей, яке спільно з державою утворює розвинені правові відносини [12].

Інший дослідник вказує, що громадянське суспільство, потрібно розглядати як «суспільство з розвиненими економічними, політичними, духовними та іншими відносинами і зв'язками, яке взаємодіє з державою та функціонує на засадах демократії та права» [13, с. 56].

А. Манкелл, Дж. Хвенмарк на підставі проведеного цілісного дослідження щодо громадянського суспільства, визначили дане поняття як суспільну сферу, в якій формується певна модель взаємодії, що характеризується як ненасильницький дискурс між громадянами, де люди мають право вільно висловлювати різні думки [14, с. 81-94].

Л. Аврітцер, під поняттям «громадянське суспільство» розглядає сукупність неполітичних (економічних, релігійних, культурних) відносин громадян та їх об'єднань, заснованих на принципах самодіяльності та автономії щодо держави [15, с.7-9].

Отже, в широкому сенсі, громадянське суспільство – це такий спосіб організації та управління суспільного життя, де центральна цінність, основний діючий суб'єкт і кінцева мета – людина, громадянин зі своїми інтересами, потребами та правами.

У вузькому сенсі, «громадянським суспільством» є третій сектор, який надає важливості ролі неурядовим організаціям у процесах організації та управління суспільного життя, а саме: неурядовим, некомерційним організаціям, фондам, юридичним спілкам, творчим об'єднанням, благодійним організаціям, громадським рухам тощо.

Варто відмітити, що сучасні уявлення українських громадян про насильство в сім'ї не можна вважати чітким. Багато форм насильства не приймаються людьми до уваги і взагалі не зараховуються до насильства. Приблизно троє з чотирьох людей можуть допустити нормальною в поведінці сварку або крики із погрозами. Багато хто може допустити навіть легке побиття дитини як звичайний спосіб спілкування в сім'ї. Отже, уявлення людей про насильство в сім'ї мають примітивний характер, що сприяє утвердженню цього феномену.

До насильства в сім'ї не можна ставитися зневажливо, сподіваючись, що все само собою вирішиться в міру розвитку суспільства, культури та самої людини. Як і будь-яка інша сфера життя людини, сім'я потребує суспільної уваги. Так як сім'я це особливий соціальний інститут, вона певною мірою, є джерелом можливих нових соціальних взаємозв'язків, яких потребує сучасне суспільство [16, с. 20].

Насильство у сім'ї відрізняється високим ступенем латентності. Це пояснюється, по-перше, небажанням постраждалих звертатися до компетентних органів, а також нездатністю залежних членів сім'ї звернутися до правоохоронних органів (це стосується, насамперед, літніх членів сім'ї та дітей). По-друге, латентність насильства пояснюється небажанням та частково нездатністю правоохоронних органів забезпечити реальний захист постраждалих. Непоодинокі випадки приховування звернень про факти насильства в сім'ї самими правоохоронними органами [17, с.162].

Об'єктом домашнього насильства виступають члени сім'ї. Виділяють три типи сімейної жорстокості (рис. 1).

Рис. 1. Типи сімейної жорстокості [9; 14]

По суті, кожен конкретний варіант насильства це самостійна проблема, яка має специфічні характеристики. Причини, умови, форми прояву насильства, наслідки насильницьких дій в залежності від об'єкта будуть мати

свої особливості, які необхідно враховувати під час розробки профілактичних заходів і при втручанні у сім'ю для запобігання насильства.

До факторів, асоційованих із насильством у сім'ї, відносяться: нерівноправний сімейний розподіл ролей; проживання у сільській місцевості; відсутність повної середньої освіти; зловживання алкоголем одного з подружжя [18, с. 105].

Обставинами, що знижують ризик насильства, є обстановка взаєморозуміння та підтримка сім'ї. Там, де чоловік та дружина на рівних займаються домашньою роботою, розпоряджаються сімейним бюджетом та приймають рішення, насильство щодо жінок менш поширене.

Розглядаючи насильство в сім'ї над дітьми, можна сказати, що ця проблема є дуже актуальною. Останнім часом фахівці звернули особливу увагу на те, що саме діти виявляються особливо вразливими до впливу травмуючих ситуацій. Під насильством над дитиною розуміються будь-які дії чи бездіяльність з боку дорослих, внаслідок чого порушується здоров'я та благополуччя дитини або створюються умови, що заважають їй оптимальному фізичному чи психічному розвитку, ущемляються права та свободи. Багато дітей, які є жертвами насильства, залишають будинок, втягуються в асоціальну поведінку, починають вживати алкоголь, наркотики [18, с. 107].

Однією з найпоширеніших форм насильства над дітьми є фізичне насильство. До нього відносять навмисне завдання фізичних ушкоджень, травм дитині, внаслідок чого відбуваються порушення фізичного, психічного розвитку та здоров'я дитини, або настає її смерть. Фізичне насильство часто супроводжується психологічним насильством: образи, лайка, ізоляція, відторгнення, загрози, емоційна байдужість та приниження також завдають шкоди психічному розвитку та добробуту дитини.

Аналіз наукової літератури дозволяє виділити основні причини насильства над дітьми та підлітками:

- падіння престижу сім'ї, її ролі у вихованні дітей (жорстоке поводження з дітьми або повне нехтування їх інтересами та запитам);
- криміналізація всіх сторін суспільного життя (економіки, політики соціальної сфери тощо);
- відсутність навичок педагогічних способів управління поведінкою дітей;
- батьківська незрілість;
- проєктування власного дитячого досвіду («нас били, і ми б'ємо»);
- відсутність навичок саморегуляції поведінки у складних, конфліктних ситуаціях;
- ненавмисне використання сили: з бажання зробити як краще, у результаті сильного гніву, роздратування, стресу;
- певні особистісні особливості дорослого: знижений рівень самоконтролю, дратівливість, агресивність, безпорадність перед неслухняністю ди-

тини та ін.;

– особистісні особливості дитини (гіперактивність, демонстративність, агресивність) [14; 18].

Як ми вже зазначали раніше, в Україні робота з людьми, які стали жертвами насильства, почала розвиватися лише наприкінці 90-х рр. ХХ ст. Але, як наголошує ст. 3 Конституції України: «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю» [2]. На реалізацію цього права повинні бути направлені всі інституції держави, а також громадськість. Водночас органи публічного управління повинні прагнути забезпечувати громадську довіру до себе та мати підтримку громадян, а також взаємодіяти із громадськими об'єднаннями, організаціями та громадянами.

Актуальність взаємодії між органами публічного управління та громадськими об'єднаннями полягає в тому, що через таку взаємодію здійснюється внутрішнє управління елементами державно-громадської системи, визначається роль громадських організацій у цій системі та їх вплив на ефективність діяльності всієї державно-суспільної системи подолання проявів насильства в сім'ї. Ефективність подолання проявів насильства в сім'ї також може визначатися за допомогою «конструктивної співпраці» органів публічної влади та громадських об'єднань.

Варто відмітити, що основні методи, які сьогодні в Україні використовуються у боротьбі із насильством у сім'ї, полягають в:

- адміністративно-правовій регламентації системи та правового статусу суб'єктів протидії насильству, механізму їхньої взаємодії;
- загальній, а також індивідуальній профілактиці сімейних агресорів шляхом утримання їх на профілактичному обліку [19; 20; 21].

До таких методів належать і спеціальні заходи для правопорушників (кримінальна відповідальність, оголошення офіційного попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї, спрямування правопорушників на проходження ними корекційної програми), а також залучення до адміністративної відповідальності (стаття 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення). На достатньому рівні адміністративно-правової регламентації заходів протидії сімейному насильству у правовій сфері України, поза увагою залишається метод взаємодії державних та соціальних суб'єктів, їх повноваження із залучення громадськості до співпраці з ними.

Стаття 3 Кодексу України про адміністративні правопорушення, відносить до спеціалізованих установ для осіб, які вчинили насильство в сім'ї та жертв такого насильства, кризові центри та центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства у ній. У цьому випадку, Законом передбачається можливість створення кризових центрів не лише державними органами влади, а також місцевим самоврядуванням, підприємствами, установами, організаціями, благодійними фондами, асоціаціями громадян та окремими гро-

мадянами, за умови їх погодження та реєстрації центральним органом виконавчої влади, що відповідає за формування державної політики щодо запобігання насильству в сім'ї [22].

У свою чергу центри медико-соціальної реабілітації для жертв насильства в сім'ї, згідно з нормативною інструкцією, будучи закладом охорони здоров'я, зобов'язуються також взаємодіяти із засобами масової інформації, громадськими організаціями проводити освітні заходи та виховну роботу з питань запобігання насильства в сім'ї, а у випадках, встановлених законодавством, вживати всіх заходів для забезпечення доступу до безоплатної правової допомоги [5].

І хоча деякі вчені [16], класифікуючи суб'єкти попередження насильства в сім'ї, не асоціюють діяльність спеціалізованих установ із громадськими організаціями в Україні, сьогодні існує велика кількість таких центрів, створених саме громадськими організаціями, які виконують ті самі функції, що і державні центри. В той же час вивчення діяльності спеціалізованих установ боротьби з сімейним насильством дозволило О.Лисюку відзначити їх ефективність [17, с. 132-133].

Н. Шамрук, порівнюючи діяльність публічних та громадських інститутів у боротьбі із домашнім насильством, дійшла висновку, що найбільш ефективними є ті практики, які реалізуються ними спільно, підтримують активну співпрацю з іншими громадськими інституціями, державними установами та засобами масової інформації [18, с. 118].

Постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 616, затверджено процедуру розгляду заяв та повідомлень про вчинення сімейного насильства або його реальної загрози [19], де чітко визначено механізм прийому та розгляду таких заяв усіма суб'єктами, а також їх взаємодії під час розгляду таких заяв. При цьому, на жаль, не враховано роль громадських інституцій. Звісно, можна розглядати як форму взаємодії громадськості із публічними органами, обов'язок відповідного структурного підрозділу місцевої державної адміністрації надавати жертвам сімейного насильства та членам постраждалих сімей, щодо яких існує реальна загроза, психологічні, правові, соціально-педагогічні, соціально-медичні, інформаційні та інші послуги, а за необхідності направляти їх у спеціалізовані установи для жертв домашнього насильства. Таким чином, суть залучення громадськості проявляється у залученні громадських організацій, їх спеціалізованих установ до надання комплексу послуг у сфері протидії насильству у сім'ї.

Наступною формою взаємодії громадськості із публічними органами є залучення громадськості до участі у боротьбі проти жорстокого поводження із дітьми. Так, повноваженнями департаментів у справах сім'ї та молоді виступає проведення профілактичної, пропагандистської та просвітницької діяльності серед громадськості. Публічний орган, міжвідомчим наказом [20], регулює механізм взаємодії у запобігання жорстокого поводження, надання

невідкладної допомоги дітям – жертвам фізичного, сексуального, психологічного, соціального насильства, також передбачається обов'язок притулків та центрів соціально-психологічної реабілітації неповнолітніх здійснювати цілодобовий прийом дітей, які постраждали від жорстокого поводження, для яких існує загроза їхнього здоров'я чи життя.

Ефективним у сприянні взаємодії органів публічного управління та громадськості, є й юридичне визначення статусу суспільних утворень як суб'єктів соціальної роботи. Так, відповідно до статті 1 Закону України «Про соціальні послуги» [21], організації, що надають соціальні послуги для людей, які перебувають у складних умовах та потребують допомоги, визнані як соціальні служби державного сектора, так і підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності та управління. Управління в цьому секторі здійснюється у порядку, встановленому законодавством та відповідними законами.

Щодо публічних суб'єктів, то їхню діяльність слід визнати скоріше формою комунікування із громадськістю, ніж її залученням до спільної діяльності. Змістом їх повноважень є прийом інформації будь-яким із зазначених суб'єктів про сім'ї, які опинилися у складних життєвих обставинах та не в змозі подолати їх самостійно у зв'язку з інвалідністю батьків чи дітей, вимушеною міграцією, наркотичною чи алкогольною залежністю одного з членів сім'ї, його перебуванням у місцях позбавлення волі, ВІЛ-інфекцією, насильством у сім'ї, безпритульністю, сирітством, зневажливим ставленням та негативними відносинами в сім'ї, безробіттям одного з членів сім'ї; в яких існує ризик передачі дитини в заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; неповнолітніх самотніх батьків тощо. На підставі особистої заяви громадянина або звернення про допомогу одного із членів сім'ї, письмової заяви від організацій, установ, підприємств, сільських та селищних рад, міських та районних державних адміністрацій, органів охорони здоров'я та ін., що передаються центрам соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді, здійснюється соціальне інспектування сім'ї (визначення її складу, основних проблем, потреб її членів тощо), внаслідок чого складається акт-обстеження житлово-побутових умов сім'ї.

Крім того, ефективною формою взаємодії органів публічного управління та громадськості у протидії насильства в сім'ї є також право ініціювати на засіданні «дорадчого органу», що складається із представників публічних та соціальних суб'єктів, питання про взяття сім'ї під соціальний супровід, на підставі розгляду матеріалів про стан сім'ї, яка опинилася у складних життєвих обставинах. При цьому розподіляються функції кожного суб'єкта щодо вирішення складних життєвих обставин цієї сім'ї [21].

Висновки. Отже, можна підсумувати, що попри те, що насильство у сім'ї супроводжувало сотні років сімейно-шлюбні стосунки, ця проблема не втрачає своєї актуальності й сьогодні. Вона зачіпає різні соціальні та вікові

групи населення, залишаючись одною із найнебезпечніших у громадянському суспільстві. Розроблена нормативно-правова база та зусилля публічних служб, попри всі намагання, самостійно не можуть вирішити цю проблему. Тому одним із ефективних чинників ми вважаємо взаємодію органів публічного управління та громадськості. Сьогодні вже існують такі форми взаємодії: залучення громадських організацій, їх спеціалізованих установ до надання комплексу послуг у сфері протидії насильству у сім'ї, залучення громадськості до участі у боротьбі проти жорстокого поводження із дітьми та право ініціювати на засіданні «дорадчого органу», що складається із представників публічних та соціальних суб'єктів, питання про взяття сім'ї під соціальний супровід, на підставі розгляду матеріалів про стан сім'ї, яка опинилася у складних життєвих обставинах. Важливим є те, що залучення громадськості доцільно розглядати як окремий метод протидії насильству в сім'ї, що обумовлюється різноманітністю форм та прийомів, їх ефективністю та дієвістю. Шляхи удосконалення такої взаємодії є напрямом подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Шевченко, С. О., Н. С. Сидоренко. Сутність поняття політичної корупції та її небезпеки в Україні. *Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 листопада 2019 р.)*. Дніпро : ДДУВС. 2019. С.101-102. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/4002> (дата звернення 01.08.2022).
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Верховна Рада. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення 31.07.2022).
3. Закон про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 20.06.2022 р. ВРУ. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20#Text> (дата звернення 24.07.2022).
4. Сидоренко, Н. С. Особливості громадського контролю у сфері публічної служби в умовах її реформування в Україні. *Ефективність державного управління*. 49. 2016. С.234-240.
5. Сидоренко, Н. С. Інтерпретація поняття публічна служба з урахуванням зарубіжного досвіду. *Аспекти публічного управління*. 2016. № 35-36. С. 71-77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2016_35-36_10 (дата звернення 11.08.2022).
6. Шевченко, С. О.; Мунько, А. Ю. Від державного до публічного управління: трансформаційний фокус професійної підготовки. *Expert*. 2021. С. 237-248.
7. Тимків В. Понятійні аспекти становлення публічної служби

в Україні. *Інвестиції: теорія і практика*. 2012. № 3. С. 70-73. URL: <https://cutt.ly/dnfdS38> (дата звернення 12.08.2022).

8. Глосарій Програми розвитку ООН. URL: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>.

9. Pollitt C. *Public Management Reform: A Comparative Analysis [Text]* / С. Pollitt, G. Bouckaert. Oxford :University Press, 2004. 240 p.

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) Уклад, і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

11. Миколоєць А. П. Громадськість як учасник взаємодії з державою у сучасній Україні. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції XI International Scientific Conference «СУЧАСНЕ ПРАВО В ЕПОХУ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН». 2021. С. 109.

12. Мельник Л.А. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства: основні поняття, проблеми та стратегічні напрями. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 2. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1395>.

13. Шемшученко Ю.С. Громадянське суспільство /Юридична енциклопедія: в 6 т. Київ: Укр. енцикл., 1998. Т. 1: А-Г. 146 с.

14. Mankell A., Hvenmark J. Variations on a theme: exploring understandings of the marketisation concept in civil society research. *International Review of Sociology*. 2020. Т. 30. №. 3. С. 443-468.

15. Avritzer, Leonardo. Civil society. *The International Encyclopedia of Political Communication*. 2015. С. 1-6.

16. Коломоєць, О. Д. Адміністративно-правове регулювання відповідальності за вчинення насильства у сім'ї, невиконання захисного припису або не проходження корекційної програми : автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07 / Коломоєць Олександр Дмитрович. Запоріжжя, 2010. 20 с.

17. Лисюк, Ю. В. Протидія насильству в сім'ї: монографія / Ю.В.Лисюк;. О.: Одеський юридичний ін-т ХНУВС, 2017. 162 с.

18. Шамрук, Н. Б. Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів протидії насильства в сім'ї : дис. ...кандидата юрид. наук: 12.00.07 /Шамрук Наталія Богданівна. К., 2012. 224 с.

19. Про затвердження Порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну його загрозу обставинах. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 616 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/616-2003-p>. (дата звернення 12.08.2022).

20. Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення: наказ Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 16.01.2004 № 5/34/24/11. URL:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0099-04>. (дата звернення 12.08.2022).

21. Про соціальні послуги. Закон України від 19.06.2003 № 966-IV / ВРУ. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>. (дата звернення 12.08.2022).

22. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#text>. (дата звернення 12.08.2022).

References:

1. Shevchenko, S. O., N. S. Sydorenko. Sutnist poniattia politychnoi koruptsii ta yii nebezpeky v Ukraini. Diskusiini pytannia zastosuvannia antykoruptsiinoho zakonodavstva : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Dnipro, 15 lystopada 2019 r.). Dnipro : DDUVS. 2019. S.101-102. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/4002> (data zvernennia 01.08.2022).

2. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. Verkhovna Rada. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (data zvernennia 31.07.2022).

3. Zakon pro ratyfikatsiiu Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannia nasyilstvu stosovno zhinok i domashnomu nasyilstvu ta borotbu iz tsymy yavyshchamy vid 20.06.2022 r. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20#Text> (data zvernennia 24.07.2022).

4. Sydorenko, N. S. Osoblyvosti hromadskoho kontroliu u sferi publichnoi sluzhby v umovakh yii reformuvannia v Ukraini. Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia . 49. 2016. С. 234-240.

5. Sydorenko, N. S. Interpretatsiia poniattia publichna sluzhba z urakhuvanniam zarubizhnoho dosvidu. Aspekty publichnoho upravlinnia. 2016. № 35-36. S. 71-77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2016_35-36_10 (data zvernennia 11.08.2022).

6. Shevchenko, S.O.; Munko, A.Yu. Vid derzhavnoho do publichnoho upravlintsia: transformatsiinyi fokus profesiinoi pidhotovky. Expert. 2021. S.237-248.

7. Tymkiv V. Poniatiini aspekty stanovlennia publichnoi sluzhby v Ukraini. Investytsii: teoriia i praktyka. 2012. No 3. S. 70-73. URL: <https://cutt.ly/dnfdS38> (data zvernennia 12.08.2022).

8. Hlosarii Prohramy rozvytku OON. URL: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>

9. Pollitt C. Public Management Reform: A Comparative Analysis / C. Pollitt, G. Bouckaert. Oxford :University Press, 2004. 240 p.

10. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod. i dopov.) Uklad, i holov, red. V. T. Busel. K.; Irpin: VTF «Perun», 2005. 1728 s.

11. Mykoloiets A. P. Hromadskist yak uchasnyk vzaiemodii z derzhavoiu u suchasni Ukraini. Materialy KhI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii XI International Scientific Conference «SUCHASNE PRAVO V EPOKhU SOTsIALNYKh ZMIN». 2021. S. 109.
12. Melnyk L.A. Vzaiemodiia derzhavy ta instytutiv hromadianskoho suspilstva: osnovni poniattia, problemy ta stratehichni napriamy. Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok. 2019. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1395>.
13. Shemshuchenko Yu.S. Hromadianske suspilstvo /Iurydychna entsyklopediia: v 6 t. Kyiv: Ukr. entsykl., 1998. T. 1: A-H. 146 s.
14. Mankell A., Hvenmark J. Variations on a theme: exploring understandings of the marketisation concept in civil society research. International Review of Sociology. 2020. T. 30. №. 3. S. 443-468.
15. Avritzer, Leonardo. Civil society. The International Encyclopedia of Political Communication. 2015. S.1-6.
16. Kolomoiets, O. D. Administratyvno-pravove rehuliuвання vidpovidalnosti za vchynennia nasylstva u simi, nevykonannia zakhysnoho prypysu abo ne prokhozhenia korektsiinoi prohramy [Tekst] : avtoref. dys. ...kand. yuryd. nauk: 12.00.07 / Kolomoiets Oleksandr Dmytrovych. Zaporizhzhia, 2010. 20 s.
17. Lysiuk, Yu. V. Protydiia nasylstvu v simi [Tekst] : monohrafiia / Yu.V.Lysiuk;. O.: Odeskyi yurydychnyi in-t KhNUVS, 2017. 162 s.
18. Shamruk, N. B. Administratyvno-pravovi zasady vzaiemodii subiektiv proty dii nasylstva v sim'i : dys. ...kandydata yuryd. nauk: 12.00.07 /Shamruk Nataliia Bohdanivna. K., 2012. 224 s.
19. Pro zatverdzhennia Poriadku rozghliadu zaiav ta povidomlen pro vchynennia nasylstva v simi abo realnu yoho zahrozu obstavynakh. Postanova KMU vid 26.04.2003 № 616 / Kabinet Ministriv Ukrainy. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/616-2003-p>. (data zvernennia 12.08.2022).
20. Pro zatverdzhennia Poriadku rozghliadu zveren ta povidomlen z pryvodu zhorstokoho povodzhennia z ditmy abo realnoi zahrozy yoho vchynennia: nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrainy u spravakh simi ta molodi, Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy, Ministerstva osvity i nauky Ukrainy, Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 16.01.2004 № 5/34/24/11. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0099-04>. (data zvernennia 12.08.2022).
21. Pro sotsialni posluhy. Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 № 966-IV / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>. (data zvernennia 12.08.2022).
22. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#text>. (data zvernennia 12.08.2022).